

ئیوارهت پاش کاک ئازاد!

مامهند چه هانمیهه

گوندی "سیکوچکه" ئەم کاولە دىيە بۇ كە لە داوىنى
كۆيىستانى "كەلە كە جار" ھەتكۈرمابۇو، لەمېز بۇ پەپۇو
بەسەر يىدا خوتىندىبوو و ھەرەشەي وىزىانى لېكىرىدبوو، بەلام
ئەم خاپىورەدىيە لەم كلەكى سىنور لە گەل باشۇور،
بەناچارى چارەنوسى ئەو چەند مالە چارەرەش و رەش
و رووتەمى تا ئەو كاتەش لەخۆگۈرتىبوو.

سەرەبەھار کاتىك لە پۈپەي كەزە كەوه بۇ ئاوايىت دەروانى، هىنند گۈز و گىيا و سەھۋەلەنى لە دىوار و گوئىسوان و دەرك و بانى روابۇو بەجۈرىيک كە نەتەدەزانى گوندە كە رېنگ لەپاڭ كام گىرد و يال ھەلکە و تۈوه.

له شهوي ساوي تاوسان و مانگه شهودا، ئەوهندى مانگ و ئەستىزىر بە مىچى ئاسمانەوە نۇوساپۇون، رېك ئەوهندىش گۆئەستىز لەسەر ينچىكە گۈنى، و ھەنزا و كەما دەدرەوشانەوە.

هاتووچو بو ئەم كۆپىر دىيە و بەم تۈولەرپىيەدا كە جىيجى كۆپىر بېۋوھ، ئەگەر چى دىۋار بۇو بەلام بۇ ئىمە وەك رىنگاى ئاورىشمى لەھاتىبو كە دونىاي جووك، ئىتمەمى يەنە كە وەتەنسىۋە و گۈرى دابۇ.

ئیواره که بەناو ئاوايى وەربۇوين، دواي تىپەرپۈون بەلاي چەند چاوه خانۇوى رۇوخا و بەسەرىيە كىدا رېماو، لە يەكەم مائى ئاودەدان و ٩٩٩ كەوتىن.

پیاوی مآل کوریتک لاو ، دهستیک شالی شینکی و جامانه یه کی به سه رهود بwoo که له پاک و خاویتني و کوکی و پیشی تنهک و رنکونتک هیچ وه ک خه لئک ، ئه کوکره دتبه نه ده جوو ، زۆز بەریتھود دهسته ، له ناو دهستم ناو و کوتە : من نازاردم ، ئئوارەتەن باش ..

نه جلوه‌رگ و نه رهنگ و روو و نه بهم جوړه‌ی جامانه کهی بهستبوو، هیچ وه ک خه‌لکی ئه و ناوه نه ده چوو. "ئیواره‌ت باش،" بش، بېخېر-هېتنان لهو ناوه هه راو نه بیوو.

ئىترگومان وەك كىچ و مۇريان پىيمەلگەران و ھەموو گيانم لىرى كرد، بەلام ئەوه ھانى دام و پرسىم: ئىوه لە خەلکى ئەۋنادۇ
ناخىن: و لە كەنۋە ھاتون؟

نه وجار خیزانی کاک ئازاد وەدەنگ هات و کوتى: ئىمە خەلکى شارۆچكە يەكى ئەم دىيۇ سەنۋورىن، ئازاد بەجىي ھېشتبۇوين و وەدواى شۆرپش كەتبۇو، ئىمەش بەناچار سەرە خۆمان ھەلگرت و وەدواى كەوتىن، ئىسەتاش كە لىيان دابراوه ھاتۇوين بەدە كەوه لەم كۆتۈددىنە نىشتە جەز بۇورىن.

کاک ئازاد سى مندارلى سەرپەيچىكەي ھەبۇو، يەكىان ساوا و لەبەر مەمکان و دوو دانە تىيان كە دووانە بۇون يەستا پايان نەگىتىو.

دایک کاک ئازاد له ژوریک تەنیشت خۆيان كە پىشتر گەوهەر ببۇو تازە نويزەن كرابۇوه دەۋىي، ئەم رۆزە لە گەل پۇلېك ژن و كىئىزى، ئاواو، حەمومنە يە، زايىه كان و كەلىك كەنگ و گايى، كەستانيان لە گەل، خەبان هەتىباوه. ھە، ھەند ماندوو

بوو و تا راده يه کيش له ته منه و چووبوو به لام گلینه ی چاوي له بير تيشکي ئاگرى كوجكاورگە كە وە ك گەورە كچ دەترووسكايپە وە.

کاک نازاد گیزایه و که جاریک به رپرسی سپا بو "سه قز" ای بانگ کرد و دوه و زوریان پرسیار لیکر دبوو و ئه و جار هه رشه هی لیکر دبوو و کوتبوو: بو ئه وهی بی کیشە و سه رئیشە له "سیکوچکه" بمینیته و ده بی گوپیرایه لیل بیت و هیندیک شت ده زانیت که نابیت پیان زانی و ده بی خویان لیپاریزیت و هیندیک شت نازانیت که ده بیت هه قول بدات بیزانی و فیری بیت.

هر که ئەم رەستە چەپچیرانەی بە فارسی دەکوتەوە، لىي تىكەل دەبۇو و سەر و گۇنى بۇ لەيەك نەدەخرايەوە و ئىتىز پىتىدە كەننۇن و لە خۆشىيان رەش و شىن دەبۇونەوە .

چهند جاری تریش ریگام لهم گونده که وتهوه، تهناههت جاریک و بهر مالیکی دراوسیان که وتبوم که کاک نازاد هات و منی بو
مالی خوبان برددهوه.

پیش نیوهریوی رؤژنیکی مانگی پوششیه له دیوی "شلیر" خرهنگی حهسانهوه بولین، چهند پیاوی پری نهدار بق بنیشتکردن به نوا دارستاندا ده گهران ، داره بهنه کانیان لهله کربدبو و کوچکه یان پیوه هه لبه ستبوبو و ئیستاش کاتی ئهوه بولو که کوئی کنهوه.

لەنەکاو پەکیان دەنگی ھەلپىنا و ھاوارى كرد: فرباي خۆتان كەون دەھورتاتان گىرا.

ئیتر بەپ وەستان بەرەو تىرەشانە کان ھەلکشاين، لە گردىيکى چىر و پېر و بژوین، ھىزە کان بەسەرىيە كدا كەوتىن و لە يە كگۈزان و شەرىيکى خەست و دەستەوييەخە دەستى پېكىرد، ئىتەر ھەر لە وۇيۇھ پېشىرەوى دەولەت بەرىيەست كرا و تا ئىوارە شهر درىزىھى كىشا.

له یه کهم ده سریز و شله زانی هیزه کانی رژیمدا، ته رمی چهند کوژرا و بریندار به جیما بیوو، که چووبونه سه ریان یه کهم که سیان کاک نازاد بیوو. گویا کاک نازاد همه مهو ناو زگی به گوری و هربیوو و لهتاو نازار زور پارابووه و دهسته داوینیان بیوو که بیکو وژن و لهم دهد و رانه بنه مانه رنگاری کهن، به لام ئهوان روئشتبیون و ههر لهوي یه جیمان هیشتبوو.

روزی دوایی دهنگ شورش به جوش و خرقوش هه واپی راونان و شکان و رامالینی هیزه داگیرکه ره کافی له دوقل شلیت راگه یاند، هه رو هها ناوی کاک تازادیش، وه ک حاشم، خفه فوهه، کوردی عیاق، خوتندوه که لهم شه رهدا کوژ رابو.

دواتر دهنگ داکه وت و بیستمانه وه، ئه و رۆزه له گەل تیرئىزى بەيان گۈندىيان گەمارق دابوو و كاڭ ئازادىيان لەماڭ هىنابووه دەر و كوتبوويان: تو خەلکى ئەو ناوهى و شارەزاي ئەم چەم و ئاو و لېزەوار و دەراوهى، دەپن پىشمان كەۋى و لە گەلمان بىيىت، جە كىنكى بىنگەلەكىان بەشان دادابو و وەپىش، خۇبىان دابوو كە بىنگەلەكىان نىشان بىدا.

گهلاویز نهندگووت، پاییز داهات، سوزه‌ی سه‌رما له زرینگانه‌وهی شهودا خهوى له چاو زریاند، بارانی پهله لییننه کرددهوه تا ته رایی له سه‌رمه و زنی زه‌وهی به کان گرتهوه.

دونانیوہر و روزیکی ساو له که نار کاوله کافی کوندی راگویزراوی "داروخان" لہڑیر شہنگہ بیبیہ ک که دیار بتو شه وی پیششو شہخته سه، و بح، ئەنگاوتیمۇ، دانشتنیومۇ.

دورو اودور به روئیه بروون، یه کیان مندالیکی به کوله وه برو، ههر له روئه هه نگاوه کانیم ناسیووه، دیار برو
ئه م پیره تهواره بهم ئیواره لهم کوننهه وارهدا بهدوای راو دا ده گهه را، به سهه ر و پرچی قرژن و دوو چاوی درنده و هار به
جوارد ده دیده ده باز، و هیچ جهوله بکه، نه ده بوارد.

من سه‌رم هه‌ئنه‌هینا، چاوه‌ري بووم نه‌مبينيت و تيپه‌ر بيت و برو، كه‌چي له‌پريكا و هك شه‌هين له‌نگه‌ري گرت و وه‌ستا و په‌نجه‌ي به‌ره‌ورووم راکيشا و کوتى:

تؤ! نمه‌كت كردين و نمه‌كدانست شكاند، نانت خواردين و ناندينت دراند، جاشي و خوقروشى كوره‌كهي من به‌شى ئه‌وهندى نه‌كرد دهوله‌ت تهرمه‌كهي بىننه‌وه و راده‌ستى زن و مىنالله كلوله‌كهي بكمه‌وه، ئاره‌زوومه ده‌ردىك بگرى كه‌س سه‌رم ليده‌رنه كا و تا ئه‌و رقزه‌ي ده‌زى به‌دهست زيانه‌وه پيوه بيت.

يه‌ك به‌ي يه‌ك ئه‌م وشانه‌ي له‌ده‌فرىن و هك بزمار و گولميخ له‌ته‌پلى سه‌رم ده‌چه‌قين.

هه‌ر چه‌ند زور توند و تيژ به‌گزىم داچوو، به‌لام كه له‌ليم ده‌روانى، چاوه‌كانى و هك ئاسمانى ساوي ئه‌م رقزه‌ي نيشتمان شين و بىنگه‌رد و ئارام بوو.

من سه‌رم داخست و هيچ يه‌كودووم له‌گه‌ل ئه‌وه پيرىزنه نه‌كرد، ده‌مزاني ئه‌م درز و كه‌لپنه‌ي له نيوانمان كه‌وتتووه تازه به‌هيج پر نابيشه‌وه، ئه‌وه‌ي و هك خوي مابوو و نه‌گۇرابوو كورپه‌كهي كاك ئازاد به‌كولى نه‌نكىيوه بwoo كه ده‌يناسيمه‌وه و خوي لبه‌ريه ك ده‌كىيشا و ده‌ستى بق هه‌لده‌پريم بق ئه‌وه‌ي له باوه‌شى بگرم.

ساڭ هات و چوو و زيان و هك گلوله‌بەن به‌ره‌ۋىزىر خلۇر بقۇوه، ابزانم نزاي ئه‌م زىھش هاته دى و وا به‌دهست زيانه‌وه پيوه بووم، و هك كه‌رويىشكىك كه به‌تله‌وه بوبىيت، ئاره‌زوومه راوكەر راکاته سه‌رم و سه‌رم بېرىت لەم ئازاره رېڭارم بيت.

گۆئەستىرە ، كرمىكە كه له تارىكىدا دهدره‌وشىتەوه، كرم شب تاب.

داروخان، گوندىتىكى دۆلى شلىرى سه‌رم به شارقچكەي پىنجوين.

رىگاي ئاورىشم، رىگايەك كه له ولاتى چىن ده‌ستى پىتىدە كرد و هه‌موو رقزه‌لات و ئورووباي به‌يە كه‌وه گرىيدابوو .

وئىنە. شىويىكى ناوجەي سه‌رشىوى سەقز.